

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

UPORABA E - UPRAVE NA MINISTRSTVU ZA NOTRANJE ZADEVE

SEMINARSKA NALOGA
iz predmeta

ELEKTRONSKA DEMOKRACIJA

Matjaž Vidic

Ljubljana, julij 2006

KAZALO

1	UVOD	3
2	E-UPRAVA	5
2.1	MOŽNOSTI UPORABE INFORMACIJSKO KOMUNIKACIJSKO TEHNOLOGIJE	5
2.2	MOŽNOSTI UPORABE DIGITALNE DEMOKRACIJE	6
2.3	VLADNE SPLETNE STRANI	8
2.4	DRUGE SPLETNE STRANI	9
2.5	PREDNOSTI E-UPRAVE	9
3	E-UPRAVA NA MINISTRSTVU ZA NOTRANJE ZADEVE	12
3.1	PRIJAVA KAZNIVEGA DEJANJA	13
3.2	MOŽNOSTI VPLIVA JAVNOSTI NA DELO POLICIJE	14
4	ZAKLJUČEK	16
5	LITERATURA	18

1 UVOD

Tudi Ministrstvo za notranje zadeve si je za enega od ciljev v letu 2005 zadalo uvesti elektronski portal, na katerem bodo imeli dostop tudi državljani. Glavni cilj projekta je izdelati izvedbeni načrt za elektronsko demokracijo, po katerem bo mogoče, v obliki spletnega portala, izdelati virtualne informacijske in komunikacijske prostore, ki bodo omogočili širši javnosti participirati pri predlogih za delo, podati različna opozorila in se seznaniti s pravicami v določenem konkretnem primeru ali pa se morebiti spoznati kot žrtev kaznivega dejanja.

Svetovni splet in sorodne tehnologije ponujajo kanale za sodelovanje, ki so relativno poceni, čas in razdalja jih ne omejujeta. Z njihovo pomočjo je demokratičen proces lažje dostopen vsem, pa naj ljudje živijo v mestih ali v težko dostopnih ruralnih območjih, doma ali v tujini, naj gre za ljudi s posebnimi potrebami ali brez njih. Internet omogoča sodelovanje tudi ljudem, ki se sicer srečujejo z družbeno in gospodarsko marginalo. (e-demokracija)

E-demokracija je več kot le dostop do informacij javnega značaja na spletnih straneh državnih in javnih institucij. Njena vsebina se ne izčrpa niti z možnostjo državljanov/občanov, da komunicirajo preko e-pošte s političnim predstavnikom. Tudi, če je na spletni strani e-anketa za preverjanje razpoloženja državljanov/občanov glede nekega odprtega vprašanja ali celo e-forum, kjer lahko državljani/občani sami izražajo svoja mnenja in med sabo (nemoderirano) razpravljajo, še ne moremo govoriti o e-demokraciji (e-demokracija).

Tudi Generalna policijska uprava je sledila sklepom Ministrstva za javno upravo, ki si je v enem od ciljem zastavila tudi nalogo poenotenja spletnih strani ministrstev in vladnih služb. Pri tem je tudi segment »prijazne javne uprave«, s katerim so ministrstva dobila nalogo, da svoje spletne strani dopolnijo z različnimi življenjskimi situacijami s katerimi se srečujejo državljani.

Spletna stran policije je bila v letu 2005 že dopolnjena z življenjskimi situacijami iz varnostnega področja. Dodane so bile spletne strani za pomoč žrtvam kaznivih dejanj, vzpostavljena je možnost elektronskega naznanila kaznivega dejanja, tako da državljani izpolnijo že pripravljen spletni obrazec za naznanilo kaznivega dejanja, in ga oddajo na operativno-komunikacijski center (OKC) policije. Policija po prejemu naznanila na OKC

naznanitelja posebej obvesti, da je bila njegova vloga sprejeta. Elektronsko naznanilo predstavlja prvo dejanje v postopku prijave kaznivega dejanja. Vsi nadaljnji koraki pa potekajo enako kot obstoječa prijava po telefonski številki 113.

Kaznivo dejanje, kot je na primer telesna poškodba, posilstvo, rop, poskus umora ali pa vlom v stanovanje, izsiljevanje, tatvina, poškodovanje premoženja in drugo, pomeni za oškodovance vedno poseg v osebno integriteto, zasebnost. Predstavlja lahko tudi hud stresni dogodek, ki bolj ali manj poruši človekovo osebnostno ravnovesje, njegov občutek varnosti, zaupanje, ... V takšnih primerih se oškodovanci pogosto soočajo z različnimi psihičnimi in socialnimi posledicami kaznivega dejanja. Ravno pomoč oškodovancem in pomoč žrtvam kaznivih dejanj bodo namenjene nove spletne strani na spletni strani Policije.

2 E-UPRAVA

Slovenija je s projektom e-uprava začela z intenzivnim uvajanjem uporabe interneta in elektronskega poslovanja v upravo, znotraj uprave med upravnimi organi, navzven pa z občani, podjetji in drugimi organizacijami. Februarja 2001 je Vlada RS sprejela Strategijo e-poslovanja v javni upravi za obdobje od leta 2001 do leta 2004, nekaj mesecev kasneje pa imenovala tudi Strateški svet za informacijsko družbo (SID), ki usmerja in vodi informatizacijo družbe. Istega leta je Center vlade za informatiko (CVI) odprl spletni portal e-uprava (<http://euprava.gov.si>) in s tem se je začel uresničevati projekt e-poslovanja v državni upravi. Enotni državni portal zagotavlja informacije in storitve tako državljanom, gospodarskim subjektom, zaposlenim v javni upravi kot tudi ustanovam javne uprave. (Skr, 2003)

2.1 MOŽNOSTI UPORABE INFORMACIJSKO KOMUNIKACIJSKO TEHNOLOGIJE

Možnosti uporabe informacijsko komunikacijsko tehnologije na področju civilne participacije v politiki:

- nove tehnologije omogočajo državljanom dialog z organi oblasti na tak način, da se državljani počutijo povezane in odgovorne za razvoj družbe v prihodnosti;
- interaktivnost, ki jo ponujajo nove telekomunikacijske oblike, omogoča povečanje števila udeleženih državljanov v demokratičnih procesih;
- telekomunikacije lahko premagujejo prostorsko-časovne ovire pri povezovanju državljanov in tako omogočajo tudi vključevanje državljanov, ki bi bili izključeni iz procesov (so)odločanja, ko bi bili odvisni samo od starih mehanizmov povezovanja;
- neposredna povezava med državljani in vlado omogoča množični sistem "feed back", to pa omogoča nenehno soočanje zakonodajne in izvršilne oblasti z javnim mnenjem o konkretnih zadevah in politiki;
- novi informacijsko-komunikacijski mediji omogočajo neposrednost povezovanja in odpravljajo potrebo po vmesnih, posredniških ravneh, ki s svojo vlogo filtriranja informacij ("gatekeepers") onemogočajo neposrednost pri komuniciranju med državljani in njihovimi političnimi predstavniki, pa tudi med državljani samimi;

- nove tehnologije omogočajo časovno neomejen dostop do skorajda neomejene količine informacij, ki zadevajo politično delovanje, in omogočajo enakopraven dostop do informacij za številne državljane;
- elektronska omrežja so odlični mehanizmi in prostori za razprave o novih razvojnih načrtih;
- teledemokracija spreminja razmerja politične kompetentnosti z neposrednim vključevanjem večjega števila akterjev v procese javnih razprav;
- nove tehnologije omogočajo inovativne načine informiranja in izobraževanja volivcev o ključnih javnih zadevah ipd. (London v Trček, 1997: 102)

Kljub naštetim potencialnim pozitivnim učinkom, ki naj bi jih imela virtualizacija politične participacije, malo sistemov na sedanji razvojni stopnji omogoča - z izkoriščanjem možnosti kibernetnega prostora - večje sodelovanje državljanov oz. meščanov v političnih procesih na različnih teritorialnih ravneh (Trček, 1997: 102).

2.2 MOŽNOSTI UPORABE DIGITALNE DEMOKRACIJE

Van de Donk in Tops (v Delakorda, 2003: 84-86) v svojem delu o različnih možnostih uporabe digitalne demokracije razlikujeta med tremi različnimi koncepti:

1. koncepti, ki se nanašajo na neposredno demokracijo,
2. koncepti, ki hočejo povečati dovezetnost posredne (predstavniške) demokracije,
3. koncepti, ki poudarjajo, da je demokracija še kaj več kot le postopek sprejemanja odločitev, pri čemer poudarjajo vidik »učenja za državljansko izobraževanje«, ki je v demokraciji neposredno povezan s konceptom aktivnega državljanstva (Hagen v Delakorda, 2003: 84-86).

Konkretne oblike demokracije, v katere utegne uporaba računalniške tehnologije preobraziti obstoječe demokratične politične ureditve (v smislu širšega področja političnega delovanja), se kažejo še kot kibernetna demokracija, elektronska demokratizacija, neposredna demokracija, diskurzivna demokracija, teledemokracija, plebiscitarna demokracija, participativna demokracija in digitalna demokracija (glej Delakorda, 2003: 84-86).

Hagen poudarja, da je skupna lastnost omenjenih konceptov prepričanje, da lahko različne kvalitete novega računalniškega medija, interaktivnost, hitrejši način posredovanja podatkov, možnost množične komunikacije v obe smeri, bogastvo informacij in nove uporabniške možnosti (Abramson/Aerton/Orron v Delakorda, 2003: 84-86) izdatno pripomorejo k demokratičnosti političnega sistema. Dvig stopnje politične participacije je glavni cilj zagovornikov digitalne demokracije (Hagen v Delakorda, 2003: 84-86).

Pri razmišljanju o razsežnostih politične participacije Martin Hagen (v Delakorda, 2003: 84-86) meni, da lahko koncept aktivnega državljanstva natančneje opredelimo s pomočjo štirih razsežnosti politične participacije.

- Prvo razsežnost politične participacije pomeni iskanje informacij in vzdrževanje koraka s tokom. Gre za bolj ali manj pasivne in aktivne vloge, ki jih državljani kot politični subjekt izvajajo v okviru politične skupnosti (Hagen v Delakorda, 2003: 84-86).
- Drugo razsežnost tvori aktivna politična razprava, ki jo ima posameznik z družinskimi člani, prijatelji, sosedi, sodelavci itd.
- Glasovanje pomeni tretjo razsežnost politične participacije. Samo glasovanje po mnenju mnogih politologov ni samo osrednji koncept demokracije, ampak tudi najpomembnejša razsežnost politične participacije.
- Zadnja, četrta razsežnost pa je politična aktivnost (delo političnih aktivistov pri organiziranju kampanj, zborovanj, državljanskih pobud, strankarskih srečanj, prostovoljno delo v lokalni samoupravi itd.). Politična aktivnost je v nekaterih pogledih za delovanje demokracije enako pomembna kot glasovanje (Martin Hagen v Delakorda, 2003: 84-86).

Tudi Oblak (v Delakorda, 2003: 84-86) poudarja, da koncept digitalne demokracije v različnih kontekstih obsega različne razsežnosti politične participacije: komuniciranje s političnimi predstavniki in institucijami s pomočjo računalniške pošte, razpravljanje v različnih računalniško posredovanih forumih, sistematičen dostop do podatkov, ki so v javnem interesu, tehnike množičnega glasovanja z računalniškimi tehnologijami in javna računalniška omrežja v lokalnih skupnostih.

Kersting in Baldersheim poudarjata možnosti uporabe participativne demokracije v iskanju informacij, komunikacije in transakcije.

- **Informacije:** Državljeni lahko poiščejo politične informacije na internetu to je najpreprostejša funkcija, ki jo je prinesla informacijsko komunikacijska tehnologija. Poiskati je mogoče zelo veliko različnih informacij, kar pomeni še večjo demokratičnost. Politični dokumenti, struktura in delovanje političnih institucij, program političnih strank in kandidati ter ostali podatki se lahko posredujejo oz. lahko poišče posameznik.
- **Komunikacija:** Internet omogoča izmenjevanje informacij med posamezniki kot tudi skupinami, takšen način je hiter in poceni. Omogoča tudi skupinsko komunikacijo (forumi, novičarske skupine, razpravljalne deske, interaktivne konference,...) z drugimi člani ali politikami.
- **Transakcije:** Napolnjen z novimi informacijami in po posvetovanjih z drugimi člani, se lahko vključi v proces odločanja preko e-referenduma ali e-volitev. Takšne oblike participacije lahko vplivajo na odločitve vlade ali parlamenta (posvetovalni referendumi). (Kersting in Baldersheim, 2004: 4-5).

2.3 VLADNE SPLETNE STRANI

Država si bo s prehodom na e-poslovanje in izvajanjem transakcij preko interneta, znatno zmanjšala stroške. Z možnostjo pridobitve dokumentov ali dovoljen preko spleta se bo znatno razbremenilo delo zaposlenih na okencih upravnih enot. Državljanom pa ne bo potrebno stati v vrsti in s tem lahko pridobijo kar nekaj časa. Uradniki pa se bodo učinkoviteje in preglednejše posvetili reševanju vlog. Zanesljivo se bo povečala točnost in hitrost opravljenih storitev ter zmanjšalo število napak.

Bistvo e-demokracije je v uporabi novih tehnologij, da bi okrepili in spodbudili demokratično in politično življenje prebivalstva. Gre za sodelovanje ljudi v procesu vladne politike, v procesu odločanja, zakonodajnega postopka, pri oblikovanju politike in političnih strank v drugih civilnih organizacijah. Tehnologija seveda ne prinaša magičnih političnih odločitev in rešitev, ampak ponuja sredstva, s katerimi lahko več ljudi vpliva na sprejemanje odločitev, ki konec koncev prizadenejo vse nas. (e-demokracija)

Internet in sorodne tehnologije ponujajo kanale za sodelovanje, ki so relativno poceni, čas in razdalja jih ne omejujeta. Z njihovo pomočjo je demokratičen proces lažje dostopen vsem, pa naj ljudje živijo v mestih ali v težko dostopnih ruralnih območjih, doma ali v tujini, naj gre za ljudi s posebnimi potrebami ali brez njih. Internet omogoča sodelovanje tudi ljudem, ki se sicer srečujejo z družbeno in gospodarsko marginalo. (e-demokracija)

Ko danes odpremo različne vladne spletne strani, opazimo precejšen napredek pri nujenju informacij državljanom. Eden prvih, ki je še pred projektom e-uprava začel nuditi informacije v elektronski obliki na spletni strani je bil Državni zbor, ki je na svojih spletnih straneh začel z objavo sprejetih zakonov. Res je, da Zakone tvorijo besedila, ki jih lahko preprosto pretvoriti v objavo na spletnih straneh, so pa bili začetki e-uprave prijetna novost za državljanke, da jim ni bilo potrebno vsakega zakona in novitet zakonov, ki jih je precej vedno iskati po Uradnih listih.

2.4 DRUGE SPLETNE STRANI

Po kratkem pregledu slovenskih spletnih strani, bomo zanesljivo našli odgovor na konkretno vprašanje, ki se nanašajo na različna vprašanja v odnosu država – državljan. Na forumih se pojavljajo brezplačne pravne informacije, med katerimi so seveda najpomembnejše tiste, ki državljanu konkretno pripelje do zelenega cilja. Objavljajo jih inštituti, fakultete, pravno-svetovalne firme in tudi posamezniki. Zasebniki na forumih praviloma objavljajo tematske in jih napišejo po svojih izkušnjah in so objavljene iz življenjskih izkušenj. Seveda v takih primerih ne gre za dejansko za e-upravo, je pa pravilno, da se na takih forumih preverja kaj državljanu najbolj zanima in se temi prilagodi tudi vladna e-uprava. Po hitrem preverjanju potreb državljanov na forumih in pregledu ponudbe na straneh e-uprave lahko opazimo, da se večina potreb državljanov sklada s ponudbo e-uprave.

2.5 PREDNOSTI E-UPRAVE

Poglavitna prednost portala E-uprava na večini vladnih spletnih straneh je, da bodo imeli uporabniki enoten dostop do vseh javnih podatkov, upravnih postopkov in pripadajočih obrazcev, ne glede na to, kje se podatki nahajajo, kje se postopki izvajajo in kdo je za podatke ter postopke odgovoren. Pošiljanje vlog, zahtevkov in drugih upravnih dokumentov preko

interneta in elektronsko plačevanje (seveda, ko bo le to mogoče) upravnih taks in ostalih obveznosti, bo uporabnikom prihranilo precej časa, saj jim ne bo potrebno več za vsako malenkost hoditi do upravnih organov in čakati v dolgih vrstah. Večina obrazcev, tudi tistih, ki jih izdajajo založbe, bo na voljo v elektronski obliki. Obrazce bomo državljani lahko izpolnili, podpisali in poslali ciljnemu prejemniku. Če bomo npr. hoteli pridobiti osebno izkaznico, bomo preprosto izpolnili potrebne obrazce, ki jih bomo skupaj z digitalno fotografijo oddali po elektronski poti in preko interneta plačali vse potrebne pristojbine in takse. Za lažjo ilustracijo vseh opravil, ki jih bomo lahko opravili preko interneta, jih navajamo le nekaj: registracija prevoznega sredstva, oddaja napovedi za dohodnino, registracija novega podjetja, podaljšanje dovoljenj, posredovanje podatkov statističnemu uradu, izvozniki in uvozniki bodo lahko vse obveznosti v zvezi s carinami opravili na internetu, itd. Vsa opravila bodo lahko uporabniki opravili iz domačega naslonjača v nekaj minutah. Uporabniki ne bodo vezani na uradne ure upravnega organa, temveč bodo lahko storitve uporabljali 24 ur na dan, 7 dni na teden. (Skr, 2003)

Spletne strani slovenskih vladnih institucij so v letu 2004 uvedle posebne pod-strani, kjer iz svojega delovnega področja objavljajo različne »življenjske dogodke«, kar pomenijo različne pomembne dogodke v življenju državljanov, npr. rojstvo otroka, poroka, šolanje, selitev inp.

E-uprava v Sloveniji postaja vse bolj prepoznavna, odpirajo se številne nove možnosti. Pri stikih državljana z državo se čedalje bolj uveljavlja načelo neposrednosti, brez posrednikov, ki bi postavljali dodatne zahteve (uradnik za okencem upravne enote), storitev države postaja celovitejša. Delo informacijsko povezanih organov je učinkovitejše, manj je napak, splošna dostopnost države se je povečala, vse to pa lahko prispeva k večji učinkovitosti posameznika in družbe.

Smernice v Sloveniji, Evropski uniji in drugod po svetu, poudarjajo pomen participativne demokracije pri zmanjševanju demokratičnega deficita predstavniških ustanov javne oblasti v političnem procesu (komunikaciji) z državljani. Spletne aplikacije e-javne participacije odgovarjajo na problem nezadostnosti obstoječih aplikacij e-komunikacijskih, e-informacijskih in e-odločevalskih form za izvajanje javne, strokovne in politične participacije državljanov pri sprejemanju politik, programov in načrtov o zadevah javnega pomena.

Za uveljavljanje elektronske demokracije v Sloveniji je potrebno nagraditi oz. dopolniti obstoječe spletne strani in portale s političnimi implikacijami z novimi načini uporabe IKT. Le malo vladnih spletnih strani omogoča dejansko participiranje državljanov v pomembnih odločitvah. Že hitri pregled vladnih spletnih strani pokaže, da je prek interneta je dostopnih veliko strani in vsebujejo celo vrsto informacij. Toda vsaj na političnem področju je prav gotovo tako, da sta dve informaciji na določeno temo boljši kot ena, in deset informacij je boljših kot dve.

Na žalost pa se ravno s posredovanjem informacij elektronska demokracija na slovenskih vladnih straneh ustavi. Vse skupaj je podobno, kot nam pred volitvami na domač naslov prinašajo različne reklame o programih političnih strank in kandidatih na volitvah, nikogar pa ne zanima več ali te informacije v resnici kdo prebere.

3 E-UPRAVA NA MINISTRSTVU ZA NOTRANJE ZADEVE

Policija je kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve o svojem delu po Zakonu o policiji dolžna obveščati javnost o zadevah s svojega delovnega področja, če s tem ne škodi svojemu delu ali upravičenim koristim drugih. Prav obveščanje javnosti pa je za policijo tudi priložnost za povečanje kooperativnosti, partnerskega dela, medsebojnega zaupanja ter podpore javnosti, ki je temelj za doseganje kakovostnih rezultatov dela.

Za izvajanje participativne demokracije, je potrebno omejiti vpliv neodgovorne birokratske oblasti v javnem in zasebnem življenju na najmanjšo možno mero ali pa jo celo izkoreniniti. Predpogoj delovanja participativne demokracije je tudi odprt informacijski sistem, ki zagotavlja sprejemanje na informacijah temelječih odločitvah. Pri tem mora biti povsem samoumevno, da morajo vsi državljani imeti prost dostop do informacij, ki jih potrebujejo v procesih odločanja. Poleg tega je pomembno upoštevati dejstvo, da gre pri participativni demokraciji za sodelovanje vseh državljanov in državljanek (Held v Harej, 2002: 24).

Sodelovanje javnosti pri sprejemanju odločitev ali vpliv na spremembe obstoječega stanja in to na katerem koli področju je nedvomno politično vprašanje. Terja prevrednotenje pojmovanja politične svobode, politične participacije in v neki meri tudi organizacije državne oblasti. Spreminja pojmovanje politične moči, politične elite in koncept predstavniške demokracije. Demokratizacija predstavniške demokracije in odpiranje odločevalskega prostora sta predpogoj udeležbe javnosti pri odločanju.

Kot organ v sestavi ima policija svojo spletno stran in v letu 2005 je tudi ta spletna stran dobila nove pod-strani, ki so namenjene državljanom, da poiščejo različne življenjske dogodke. Informacije so glede na delovno področje policije nanašajo na varnost državljanov in vsebujejo podatke o zmanjšanju tveganja z nasveti o tem, kako narediti dom bolj varen in izboljšati osebno varnost.

Na spletni strani policije je posebna rubrika namenjena oškodovancem in žrtvam kaznivih dejanj. Državljanom dobijo nasvete kako se ubraniti različnim kaznivim dejanjem, kako spoznajo, da so različna vedenja do njih kazniva dejanja in kako primer prijavijo policiji. Življenjski dogodki so bili izbrani glede na število posameznih primerov v Sloveniji in na to,

da so to kazniva dejanja, ki pogosto ostajajo neprijavljena, ali dejanja, ki lahko potencialno ogrozijo državljane. Tako se lahko dobi informacije in nasvete o:

- Nasilju,
- Spolni zlorabi oseb,
- Terorizmu,
- Tihotapstvu,
- Spolnemu nadlegovanju in
- Trgovini z ljudmi.

3.1 PRIJAVA KAZNIVEGA DEJANJA

Po določbah zakona o kazenskem postopku vsakdo lahko prijavi kaznivo dejanje oziroma poda ovadbo. Kazniva dejanja so določena in opredeljena v Kazenskem Zakoniku. Ovadba se poda državnemu tožilcu lahko pa tudi policiji ali sodišču, ki sta ovadbo po določbah istega zakona dolžna sprejeti in poslati pristojnemu državnemu tožilcu. Ovadba se lahko poda kadarkoli na katerikoli policijski postaji ali oddelku policije, kjer je delo ali dežurstvo praviloma organizirano in poteka 24 ur na dan oziroma na številko 113 ali druge telefonske številke policijskih enot, ki so na razpolago v javno objavljenem telefonskem imeniku Telekoma Slovenije. Policiji pa se ovadba lahko poda tudi v pisni in elektronski obliki.

Ravno podaja kazenske ovadbe v elektronski obliki je novost, ki je bila uvedena v sklopu e-demokracije in opisu življenjskih dogodkov na spletnih straneh policije. Žrtve kaznivih dejanj se pogosto bojijo prijaviti kaznivo dejanje. Bojijo se groženj in različnih vplivanj, že sama prijava pa jim nudi nekakšno jamstvo, da bi se njihova težava nekako uredila. Na žalost slovenska kazenska zakonodaja še ne nudi možnosti, da v nadaljevanju žrtve kaznivega dejanja ne bi soočili s storilcem.

Tako ostane ena od storitev e-uprave, s katero lahko žrtve prijavijo kaznivo dejanje le časovna odmaknjenost, ko se bodo soočile s storilcem kaznivega dejanja in ne nudi zgolj prijavo in rešitev težave.

Ostala ponudba e-uprave na spletni strani policije je v tej fazi zgolj informativna in vsebuje opis različnih pogostih kaznivih dejanj ali dogodkov.

Ministrstvo za Upravo namerava poenotiti standarde in razširiti usluge e-uprave. V prihodnosti tudi policija pripravlja razširitev e-uprave z več informacijami za žrtve kaznivih dejanj, ki zaradi različnih vzrokov ne prijavijo dejanj. Opisani bodo različni načini izvrševanja kaznivih dejanj, s tem bi se tudi žrtve kaznivih dejanj lažje odločile za prijavo in s tem prenehanju kršitev.

Tudi Policija se zaveda, da razvoj informacijske tehnologije in interneta kot svetovnega spleta omogoča popolnoma nova razmišljanja in nov pristop k organizaciji dela in s tem približanje svojega dela državljanom.

Za učinkovita ravnanja in seznanjanja po posameznih kaznivih dejanjih so v pripravi tudi hitre povezave na sorodne spletne strani in na domače in tuje dokumente o zaščiti, pomoči in podpori žrtvam kaznivih dejanj.

3.2 MOŽNOSTI VPLIVA JAVNOSTI NA DELO POLICIJE

Pri vprašanju javnosti pri odločevalskem procesu o delu policije, ne gre zgolj za nepripravljenost odločevalcev za podpiranje tega procesa. V državnem organu, kot je Policija se odločitve o organizaciji dela in načinu dela sprejemajo na podlagi kratkoročnih ocen, pogosto brez pretehtanih odločitev notranjih strokovnjakov, javnost pa je popolnoma preslišana. Do neke mere je popolnoma razumljivo, da je v represivnem organu javnost izključena zaradi narave dela, vendar pa je izključena tudi v delu, kjer bi že zaradi načel demokracije javnost morala sodelovati. Tu imam predvsem v mislih sprejemanje zakonodaje, kjer je vključena le vlada, ki zakon predlaga (napišejo pa ga le notranji strokovnjaki) in državni zbor, ki zakon sprejme brez prave politične razprave.

Na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve in Policije je občasno omogočeno, da se ljudje vključujejo v reševanje določene problematike, ampak v bistvu državljanji nimajo pravih možnosti, da bi se resneje vključevali v politične diskusije.

Odločitve na predlog in sugestijo znanosti in stroke sprejema odločevalsko telo, odločitve veljajo za racionalne, vsi ugovori javnosti pa so označeni za nestrokovne.

Spletna stran policije, podobno kot druge vladne spletne strani poudarja, da zainteresirana javnost lahko sodeluje pri odločanju. Državljanе vabi, da komentirajo, pišejo pripombe, mnenja in predloge, ki bi lahko prispevali k bolj učinkovitemu delovanju in odpravi administrativnih ovir. Realnost pa je taka, da še nikjer še ni bilo objavljeno koliko državljanov in državljanek Slovenije te ponujene »storitve« zares uporablja, nikjer ni še ni bilo objavljeno katera mnenja so bila upoštevana.

4 ZAKLJUČEK

E- uprava tudi v Republiki Sloveniji postaja vse bolj prepoznavna, v celoti jo lahko strnemo kot številne nove možnosti, s katerimi se razvita država približuje državljanu - posamezniku. Stiki državljana z državo so vse bolj neposredni, brez posrednikov, ki bi postavljali dodatne zahteve in s tem storitev države postaja celovitejša. Pobudniki e-uprave obljublajo učinkovitejše delo z manj napakami, splošna dostopnost države se je povečala, vse to pa lahko prispeva k večji učinkovitosti posameznika in družbe.

Uredniki e-uprave obljublajo zelo veliko, glavna težava pa je še vedno v neenakosti, ker še nimajo vsi državljani dostopa do interneta ali pa jim je delo na spletu še vedno toliko nepoznan, da na ta način ne znajo sodelovati z državo. Ministrstvo za Upravo je vse vladne službe usmerila v projekt »prijazna uprava«, segment projekta pa vsebuje tudi dostop do e-uprave. Država je sicer angažirala svoje sile, pozabila pa je na državljane in se obnaša kot da bodo sedaj lahko vsi državljani urejali upravne in druge postopke le preko spleta. Država je tu zaradi ljudi in jim bo potrebno idejo o e-upravi bolj približati in predstaviti. Potrebno jim je pokazati ali pa povedati, kaj in kako lahko z e-upravo pridobijo, jim povedati, kje lahko svoje mnenje izrazijo, ter jih spodbuditi, da potenciale in možnosti dejansko začnejo uporabljati.

Uporaba e-uprave je samoiniciativno sodelovanje, zato država v to ne more nikogar prisiliti in se klasičnim postopkom države, ki potekajo za staromodnimi uradniškimi okenci ne bo morala kar tako odreči. Uradniki v državni upravi, ki sprejemajo različne vloge državljanov postopke v vsakem primeru informacijsko obdela in jih vnaša v različne evidence. Po tej informacijski obdelavi državljan od istega uradnika dobi zelene papirnate izpise, dovoljenja, dokumente in podobno. Torej državni uradnik opravlja nekakšno delo, ki bi ga povprečen državljan lahko opravil sam, država pa mu le po krajšem postopku dostavi zeleno storitev. Prednosti je še več, elektronsko storitev države lahko vsakdo naroči ob katerem koli dnevu ali uri.

Začetek uvajanja e-uprave je po mojem mnenju obetaven, v postopkih z državljani so izločeni posredniki (mislim predvsem na uslužbence ob okencih) nov način komuniciranja, pa je v marsičem olajšal komunikacijo z državo. Ponudba Policije nikakor ne more ponuditi državljanom toliko, kot lahko ponudi upravna enota, ker policija zaradi specifične narave dela ne nudi takih uslug. V prvi fazi ponudbe v okviru e-uprave se je usmerila predvsem v nudenje

informacij in nasvetov, v nadaljevanju pa bi se morala usmeriti tudi v pridobivanje informacij, ki bi pomagali pri preiskovanju kaznivih dejanj ali prekrškov.

Z uvedbo možnosti prijave kaznivega dejanja preko spleta še ne nudi rešitve, je pa pot ki vsaj začne reševati težavo, ker je žrtvam mnogo lažje podati prijavo v domačem krogu in ne v suhoparnih neosebni policijskih prostorih. Potrebno pa se bo uzreti po drugih izzivih in e-uprave ne jemati za breme, temveč si jo bodo morali v prvi vrsti za svojo vzeti zaposleni na policiji, šele nato jo bodo za svojo vzeli tudi državljani.

Spletna stran policije trenutno kaj več kot informacij o delu policije in objave nekaj publikacij, namenjenih oškodovancem in žrtvam kaznivih dejanj ter nekaj hitrih povezav na sorodne spletne strani ne nudi. Ni možnosti e-sodelovanja in e-soodločanja državljanov v procesu sprejemanju politik, predlaganja zakonov ali delov zakonov in nadzora dela policije, kar predstavlja temelj elektronske participacije.

Osnova za e-demokracijo je nedvomno postavljena, vendar pa bo potrebno na spletnih straneh policije in na večini drugih vladnih narediti še veliko, ker slovenski uporabniki interneta zahtevajo vedno več informacij, uredniki vladnih spletnih strani pa teh zahtev zaenkrat še ne dohajajo ali pa morda za to ni političnega interesa!

5 LITERATURA

- Delakorda, Simon (2003): Elektronska demokracija v refleksiji izbranih politoloških kategorij: politične participacije, politične moči in politične akcije. V Lukšič, A., Oblak, T.: S poti v digitalno demokracijo. Ljubljana: FDV. Dostopno preko: <http://odks.fdv.uni-lj.si/eknjige/edemokracija.pdf>, 17.3.2004.
- Harej, Nataša (2002): Udeležba javnosti pri sprejemanju odločitev na področju reševanja okoljskih vprašanj. Diplomsko delo, FDV.
- Kersting, Norbert in Baldersheim, Harald (ur.) (2004): Electronic Voting and Democracy: A Comparative Analysis. Antony Rowe Ltd, Chippenham and Eastbourne
- Lukšič, Andrej, Oblak, Tanja (2003): S poti v digitalno demokracijo. Ljubljana: FDV
- Oblak, Tanja (2002): Ali kaj e-participirate. V Lukšič, Oblak.: S poti v digitalno demokracijo. Ljubljana: FDV
- Skrt Radoš,: E-uprava, Gospodarski vestnik 2003
- Toplišek, Janez: Kdo bo prodajal zakone, Pravna Praksa št 373, letnik 1997, Gospodarski vestnik 1997, Ljubljana
- Trček, Franc (1997): Virtualna demokracija – navideznost ali dejanskost? Družboslovne razprave, 13(24/25), 98-117. Dostopno preko: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr24-25Trcek.PDF>, 12.3.2004.
- E DEMOKRACIJA, <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija>
- www.policija.si
- Zakon o medijih
- Zakon o policiji